

פקודות המטה הארצי			פקודות משטרת ישראל של המפקח הכללי	
מספר: 12.03.01	תת-פרק: הטיפול בכלואים	פרק: סיור ומבצעים	תאריך פרסום: 25/10/2017	תאריך תחילה: 25/10/2017
שם פקודת המטה הארצי: הטיפול בכלואים בתאי מעצר שבאחריות משטרת ישראל			תאריך ביטול:	תאריך ביטול:
			נוסח: 2	נוסח: 2

12.03.01 - הטיפול בכלואים בתאי מעצר שבאחריות משטרת ישראל

תוכן העניינים

1. הגדרות
2. כללי
3. קבלת כלואים לתאי מעצר
4. אבטחת כלואים בתאי מעצר
5. זכויות כלואים
6. כלכלת כלואים
7. משמעת כלואים
8. תלונות של כלואים נגד שוטרים
9. שחרור כלואים
10. הטיפול בכלואים קטינים
11. דיווח על אירועים חריגים

12.03.01 - הטיפול בכלואים בתאי מעצר שבאחריות משטרת ישראל

1. הגדרות

בפקודת המטא"ר הזאת –

א. **"אסיר"** – אדם שהוטל עליו מאסר פלילי או מאסר אזרחי, כהגדרתם בסעיף 47(ד) לחוק העונשין, תשל"ז – 1977 ;

ב. **"כלוא"** – עצור שקיימת לגביו אסמכתה לכליאה או אסיר כלוא ;

ג. **"כלוא טעון הגנה"** – עצור או אסיר שיש להגן עליו מפני פגיעה בידי גורם המצוי מחוץ לכותלי מקום המעצר או בתוך מקום המעצר, או שיש חשש שהוא עלול להזיק עצמו, והוא נמנה עם אלה :

(1) הקהילה הלהט"בית ;

(2) חולי נפש ;

(3) עברייני מין ;

(4) כל מי ששב"ס או משטרת ישראל הכריזו עליו שהוא כלוא טעון הגנה ;

ד. **"מקום מעצר"** – מקום המיועד להחזקת עצורים ואשר נמצא במחוז, במרחב, בתחנה או בנקודת משטרה, ואשר הכריז עליו השר לביטחון הפנים כמקום מעצר על פי תקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז – 1997 ;

ה. **"נתין זר"** – מי שאינו בעל תעודת זהות של מדינת ישראל, למעט תושבי איו"ש וחבל עזה ;

ו. **"עצור"** – אדם הכלוא על פי צו מעצר או אדם שנעצר ללא צו מעצר ;

ז. **"קטין"** – מי שטרם מלאו לו 18 שנים, לרבות בגיר שביום הגשת כתב האישום נגדו טרם מלאו לו 18 שנים ;

ח. **"רופא משטרה"** – רופא המשרת בתפקיד זה במשטרת ישראל ;

ט. **"רופא שב"ס"** – רופא המשרת בתפקיד זה בשב"ס ;

י. **"תא המתנה"** – תא הנמצא במקום מעצר והמיועד לשהיית עצורים למשך שעות ספורות עד לחקירתם או עד להעברתם למשמורת שב"ס, ואשר אין בו אפשרות ללינה;

יא. **"תא מעצר"** – תא מעצר הנמצא במקום מעצר;

יב. **"כלאי תורן"** – מי שנקבע כתורן לצורך קבלת כלואים וטיפול בהם למשך פרק זמן מסוים, והוא אחד מאלה:

(1) תורן או זקיף של מקום מעצר;

(2) תורן של תחנת משטרה או של נקודת משטרה;

(3) סמל משמרת.

2. כללי

פקודת מטא"ר זו מסדירה את סוגיית החזקתם של עצורים בתאי מעצר או בתאי המתנה לצורכי חקירה, או עד להעברתם להמשך טיפול או למשמורת שב"ס.

3. קבלת כלואים לתאי מעצר

א. הנחיות כלליות

(1) כלוא יוכנס לתא מעצר רק לאחר שנמסרו לתורן צו מעצר או פקודת מאסר או אסמכתה לכליאה, ולאחר שווידא התורן כי במסמך כאמור מצוינים כל הפרטים הדרושים לכליאה כמותווה בפקודת המטא"ר 14.01.34 – "עיצוב, מעצר ושחרור". כמו כן יצורפו מסמכים נדרשים נוספים בהתאם לעניין וכמפורט בנוהלי אג"ס.

(2) לא ייכלא אדם בתא מעצר בטרם ימסור הקצין הממונה על החקירה או על המעצר הודעה בדבר המעצר לבני משפחתו, ולפני שראיין אותו קצין והודיע לו על זכותו ליצור קשר עם עורך דין. ויתר הכלוא על זכויותיו אלו – יצוין הדבר כאסמכתה לכליאה.

(3) לא תוכנס לתא מעצר כלואה המטופלת בתינוק אלא על פי הוראת שופט, ולא תיכלא בטרם נבדק התינוק בידי רופא ילדים.

(4) התורן יהיה אחראי לקבלת כלואים, לרישומם, לשמירה עליהם ולדאגה לשלומם, למתן טיפול רפואי ראשוני לכלואים בהתאם לצורך, וכן לרישום חפציהם ולהפקדתם לשמירה.

(5) נעצר נתין זר – יהיה הטיפול בו כמותווה בפקודת המטא"ר 14.01.32 – "טיפול המשטרה בנתין זר – הוראות מיוחדות".

ב. רישום פרטי הכלוא וחפציו

- (1) תורן המקבל כלוא לתא מעצר יתעד ביומן היחידה שבשירת הסירנה את דבר קבלת הכלוא למקום המעצר.
- (2) התורן ירשום את פרטי הכלוא בטופס המיועד לכך כמפורט בנוהלי אג"ם, ויצרף לטופס מסמכים המורים על הכליאה, וכן מסמכים שיש בהם פרטים על הכלוא אשר יכולים להשפיע על הטיפול שיקבל בתקופת שהותו במקום המעצר.
- (3) התורן ירשום את פרטי חפציו של הכלוא בטופס המיועד לכך כמפורט בנוהלי אג"ם, וימסור לכלוא העתק מהטופס.
- (4) לפני הכליאה יצלם התורן את הכלוא ויפעל על פי הקבוע בנוהלי אג"ם.

ג. חיפוש על גופו של הכלוא ובכליו

- (1) הוצג מסמך כליאה כדין, כמפורט בסעיף 3א לעיל, יחפש התורן על גופו של הכלוא ובכליו. חיפוש על גופה של אישה ייעשה בידי אישה בלבד.
- (2) התורן ייטול מן הכלוא כל חפץ שלדעת התורן עלול לשמש את הכלוא לגרימת נזק לעצמו או לאחרים.
- (3) נמצא אצל הכלוא חפץ שהחזקתו אסורה על פי חוק או שיש בו עניין לחקירה – יודיע התורן על כך לממונה על החקירות בתחנה כדי שזה יחליט על המשך הטיפול בחפץ.

ד. החזקת רכוש הכלוא

- (1) כלוא רשאי להחזיק ברשותו כל מסמך הקשור בחקירתו או במשפטו.
- (2) חפצי הכלוא יוכנסו למעטפת פיקדון וזו תועבר עמו לשב"ס.
- (3) עם תחילת משמרתו יבדוק התורן את חפצי הערך של הכלואים ואת התאמתם לרישומים, ויאשר ביומן היחידה שבשירת הסירנה כי קיבל את הפיקדונות, וכי הם מתאימים לרישומים.

ה. ניפוק ציוד לכלוא

הובא לתא המעצר כלוא ללא לבוש מתאים – ינפק לו התורן פריטי לבוש כנדרש.

4. אבטחת כלואים בתאי מעצר

א. הנחיות כלליות

- (1) מפקד יחידה שבתחומה מצוי תא מעצר יהיה אחראי להבטחת שלומם וזכויותיהם של הכלואים ולמניעת בריחתם, עד להעברתם אל מקום מעצר אחר או עד לשחרורם או להעברתם לרשות שב"ס.

- (2) תאי המעצר יהיו נעולים בכל עת, והמפתחות יישמרו בידי האחראי על תאי המעצר.
- (3) לא ייכנס שוטר לתא מעצר אלא לצורך מילוי תפקידו.
- (4) לא ייכנס שוטר יחיד לתא מעצר.
- (5) לא ייכנס שוטר או גורם מוסמך אחר לתא מעצר כשהוא נושא נשק חם או קר.
- (6) כל אימת שכלוא נכנס לתא מעצר או יוצא ממנו, יש לערוך חיפוש מדוקדק על גופו ובכליו.
- (7) שוטר לא יעביר ידיעות אל כלואים ומהם, אלא אם קיבל אישור לכך ממפקד היחידה או מהקצין הממונה על חקירת הכלוא.
- (8) כבילת כלוא תיעשה כדלקמן:
 - (א) כבילת כלוא הנמצא במקום מעצר תיעשה רק אם יש חשש סביר שהוא עלול לפגוע בעצמו או באחרים או לגרום נזק לרכוש, ועל פי הקבוע בנוהלי אג"ם;
 - (ב) עובדת הכבילה והנימוקים לה יתועדו ביומן היחידה שבשירת הסירנה;
 - (ג) לאחר כבילת הכלוא יוגבר הפיקוח עליו.
- (9) שמירה מיוחדת תושם על כלוא הנאשם בביצוע פשע חמור, על עבריין מועד ועל כלוא שקיים חשש שהוא עלול לקבל סיוע לבריחה מגורם חיצוני.
- (10) התורן יתעד ביומן התחנה כל התנהגות חריגה של כלוא, ויסב את תשומת לב מחליפו לרישום זה.

ב. הפרדה בכליאה בין כלואים מסוגים שונים

- (1) אין לכלוא נשים וגברים בתא אחד.
- (2) על שמירת כלואה תופקד שוטרת, ובהיעדר שוטרת – לא תוכנס עצורה לתא.
- (3) כליאה של כלואים טעוני הגנה תיעשה כדלקמן:
 - (א) כלואים טעוני הגנה וכלואים שאינם טעוני הגנה ייכלאו בתאים נפרדים.
 - (ב) כלואים טעוני הגנה המשתייכים לאוכלוסיות שונות כמפורט בסעיף 1ג ייכלאו, ככל האפשר, בתאים נפרדים.
 - (ג) אם אין ההפרדה כאמור בסעיפים (א) ו-(ב) אפשרית – יוגבר הפיקוח על תאים שמוחזקים בהם יחד כלואים טעוני הגנה עם כלואים שאינם טעוני הגנה, או כלואים טעוני הגנה מסוג אחד עם כלואים טעוני הגנה מסוג אחר.
- (4) כלואים פליליים ייכלאו בנפרד מכלואים ביטחוניים.
- (5) במידת האפשר, ייכלאו בתא אחד כלואים שהם בני אותה הדת.

- (6) כלואים קטינים ייכלאו בנפרד מכלואים בגירים, וכמפורט בפקודת המטא"ר 14.01.05 – "חקירת קטין".

ג. בדיקת תאי המעצר

- (1) תדירות בדיקת תאי המעצר תהיה כדלקמן:
- (א) אחת לחצי שעה וכן בכל חילופי משמרת יבדוק תורן המשמרת את כל תאי המעצר, יוודא שכל הכלואים נוכחים ושלא נעשו ניסיונות בריחה. נתגלה ניסיון בריחה – יודיע על כך מייד לקצין הממונה על מקום המעצר באותה העת.
- (ב) אחת ליממה לפחות, בשעות בלתי קבועות, יבצע מפקד מקום המעצר, או קצין שהוא ימנה לשם כך, ביקורת במקום המעצר.
- (ג) ביקורת פתע, כמותווה בנוהלי אג"ם, תיעשה אחת לשבוע.
- (2) נקיטת אמצעי הגנה בעת הבדיקה תיעשה כדלקמן:
- (א) לפני פתיחת דלת התא יוודא שוטר המשמרת שדלתות התאים האחרים וכל הדלתות החיצוניות של האגף סגורות.
- (ב) השוטר הבודק ייכנס לתוך התא, ושוטר מאבטח יעמוד בפתח התא.
- (ג) לאחר יציאתו מהתא יוודא השוטר הבודק שדלת התא סגורה בבריא.
- (3) הבדיקות בתאי המעצר תיעשינה כדלקמן:
- (א) השוטר הבודק יבדוק את שלמות החלונות, הסורגים, הדלתות, המנעולים, המיטות והסולמות, וכל פריט נוסף שימצא לנכון.
- (ב) במקום מעצר שכלואים בו גם קטינים יבדוק השוטר הבודק את תנאי ההפרדה בין כלואים קטינים לבגירים.
- (ג) מעת לעת, על פי צורכי מקום המעצר ועל פי אופי הכלואים בו, ייערכו מבצעי חיפוש יסודיים בתאים ועל גופם של הכלואים.
- (ד) הבדיקות המצוינות בסעיפים (א)–(ג) לעיל יירשמו ביומן היחידה שבשירת הסירנה בידי האחראי באותה העת לניהול היומן.

ד. בריחת כלוא

- (1) במקרה של בריחת כלוא או שחרור כלוא בטעות, באחריות קצין האג"ם בתחנה לפעול כדלקמן:
- (א) לנקוט פעולות מיידיות לאיתורו ;
- (ב) לנקוט פעולות מיידיות למניעת בריחתם של כלואים אחרים ;
- (ג) לדווח על הבריחה בטלפון באופן מידי למטה הממונה על היחידה, למצודה המחוזית וזו תדווח למצודה הארצית, ולשלוח אליהם את מלוא הפרטים הידועים

באותה העת על זהות הבורח ועל אופן בריחתו ; אם הבורח הוא עצור אסיר – יש לדווח על הבריחה גם למחלקת האסיר בנציבות שב"ס.

(2) אופן היערכות המשטרה ודרכי הפעולה לתפיסת הכלוא ולבטחת אנשים שהוא עלול לפגוע בהם ייקבעו על פי רמת הסיכון של הכלוא הנמלט.

(3) אירעה בריחה תוך גרימת נזק למבנה מקום המעצר או לאמצעי הביטחון שבו כגון גדרות, קירות, דלתות ומנעולים – יש לפעול כמפורט להלן :

(א) לנקוט אמצעים לשמירת הכלואים במקום המעצר על ידי העברתם לתא אחר או למקום מעצר אחר, או על ידי הצבת שמירה מיוחדת ;

(ב) להזעיק את גורמי הבינוי הרלוונטיים באת"ל כדי שיטפלו בתיקון הנזקים לאחר שאלו יתועדו.

(ג) המטה הממונה על היחידה שממנה ברח הכלוא ימנה קצין בודק או ועדה בודקת לחקירת המקרה, על פי הקבוע בפקודת המטא"ר 09.04.01 – "קצינים בודקים וועדות בודקות".

5. זכויות כלואים

א. כללי

כל זכויות הכלוא שנסיבות החקירה מחייבות להלינו בתא המעצר המפורטות בסעיפים ב-ו להלן תישמרנה בקפדנות, ואין לחרוג ממימושו שללא במסגרת הענשת הכלוא כמפורט בסעיף 7 להלן.

ב. צורכי יומיום

(1) רחצה וגילוח

(א) מקום המעצר יספק לכלוא אמצעים לשמירת ההיגיינה האישית.

(ב) יש לאפשר לכלוא להתגלח מדי יום ביומו, או כפי שיקבע הקצין הממונה על מקום המעצר.

(ג) יש לאפשר לכלוא להתגלח ביום הקודם למשפט או ביום המשפט.

(ד) יש לאפשר לכלוא להתקלח מדי יום ביומו.

ג. קבלת מסמכים

כלוא רשאי לקבל מגורמים שמחוץ למקום המעצר מסמכים הקשורים במשפטו, לאחר שבדק ואישר אותם הקצין הממונה על מקום המעצר באותה העת, או מי מטעמו, על פי ההנחיות באותו מקום המעצר.

ד. פגישה עם עורך דין

פגישה של כלוא עם עורך דין תיעשה על פי הקבוע בסעיף 11 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה) תשנ"ז-1997.

ה. שירותי דת ופגישה עם רב משטירתי

לעניין סעיף זה –

"כלוא" – כלוא המוחזק בתחנה לצורכי חקירה.

- (1) לכלוא תינתן האפשרות לקיים את מצוות דתו, ויסופקו לו תשמישי קדושה לפי מנהגי דתו, על פי האפשרויות הקיימות במקום המעצר.
- (2) שירותי דת לכלואים יינתנו כמותווה בפקודת המטא"ר 05.08.13 – "שמירת הדת במשטרה".
- (3) הרב הראשי למשטרה או עוזרו או הרב שמקום המעצר נמצא בתחום אחריותו רשאים להיפגש עם כל כלוא, בין שיוזמת הפגישה באה מצד הרב ובין שבאה מצד הכלוא.
- (4) הפגישה כאמור תתקיים לאחר שתואמה עם מפקד מקום המעצר. במקרה שקיימת הגבלת ביקורים מטעמי חקירה – תתואם הפגישה גם עם הקצין הממונה על החקירה.

ו. זכות הצבעה

יש לאפשר לכל כלוא שהוא אזרח מדינת ישראל אשר מלאו לו 18 שנים לממש את זכות ההצבעה בבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות.

6. כלכלת כלואים

לעניין סעיף זה –

"כלוא" – כלוא המוחזק בתחנה לצורכי חקירה.

א. כלכלה בתאי המעצר

- (1) לכלואים תסופקנה שלוש ארוחות ביום.
- (2) הארוחות יוגשו בכלים חד-פעמיים או בכלים בלתי שבירים, אך לא בכלי מתכת.
- (3) במקום מעצר שאין בו חדר אוכל תוגשנה הארוחות בתאי המעצר.
- (4) כלי האוכל ושיירי המזון יוצאו מתאי המעצר מייד עם גמר הארוחה.

ב. הבאת מזון בידי מבקרים

- (1) ככלל אין לאפשר הבאת מזון מחוץ לתא המעצר, פרט למקרים שבהם הותרה הבאת המזון על פי הוראת רופא משטירתי או רופא שב"ס.

(2) במקרים חריגים שבהם אישר מפקד תא המעצר הבאת מזון מן החוץ וכן כאשר נקנו המצרכים בקנטינה היחידתית, יערוך הקצין הממונה על החקירה או שוטר מטעמו בדיקה קפדנית של מצרכים אלה.

7. משמעת כלואים

- א. כלוא חייב לקיים את החוק, למלא אחר הוראות הממונים על תא המעצר, לשמור על הסדר ועל רכוש מקום המעצר ולהקפיד על הניקיון בתאו ובשאר חלקי מקום המעצר.
- ב. מפקד תא המעצר רשאי לפעול על פי שיקול דעתו נגד כלוא שאינו מקיים את ההוראות בענישה מידתית כגון למנוע ממנו אמצעים לעישון.
- ג. כל הוראת ענישה של מפקד מקום המעצר המגבילה את זכויות הכלוא תירשם ותנומק ביומן שבשירת הסירנה.
- ד. כלוא שעבר עבירה פלילית בעת שהותו במקום המעצר ייפתח נגדו תיק פלילי.

8. תלונות של כלואים נגד שוטרים

כל תלונה של כלוא נגד שוטר על ביצוע עבירה מסוג העבירות הנחקרות בידי מח"ש תועבר לאלתר לטיפול מח"ש.

9. שחרור כלואים

א. שחרור עצור המוחזק במעצר על פי אסמכתה לכליאה

עצור המוחזק במעצר על פי אסמכתה לכליאה, ואין בכוונת היחידה להביאו לפני שופט להארכת מעצרו – ישוחרר לפני תום 24 שעות למעצר, בנסיבות האלה:

- (1) אין עוד עילה להחזיקו במעצר;
- (2) הקצין הממונה על החקירה הורה לשחררו מהמעצר לפני תום 24 שעות;
- בהתקיים סעיף (2) – ישוחרר העצור בשעה שקבע הקצין הממונה על החקירה.

ב. שחרור עצור המוחזק במעצר על פי צו מעצר

- (1) נעצר אדם על פי צו מעצר של בית משפט – יש להביאו לפני שופט בתוך 24 שעות לאחר שנעצר, אלא אם ציין השופט בצו המעצר שניתן לשחררו ביחידת המשטרה.

(2) הוארך מעצרו של אדם בהוראת בית משפט, ובדעת היחידה לשחררו במועד סיום המעצר שנקבע בצו או לפניו – רשאי הקצין הממונה על החקירה לשחרר את העצור בערובה, אלא אם קבע השופט שהעצור יובא לפניו או שהעצור ביקש זאת.

ג. שחרור כלוא שנכלא על פי יותר מצו מעצר אחד או פקודת מאסר אחת

לפני שחרורו של כלוא יבדוק החוקר המטפל אם אין על שמו של הכלוא פקודות מאסר נוספות או צווי מעצר נוספים, אם אין הוא עריק מצה"ל ואם אין הוא דרוש ליחידת משטרה אחרת.

ד. אימות זהות הכלוא בטרם שחרורו

(1) היומנאי יודא שקיימת התאמה בין זהות הכלוא ובין פרטים המופיעים בצו השחרור על פי תצלומו ופרטי תעודת הזהויות שלו, לרבות שם האב, ובייחוד כשמדובר בכלואים בני מיעוטים.

(2) בהיעדר תעודה מזהה כלשהי יש לזמן למקום המעצר את החוקר שטיפול בעצור ולנהוג על פי הנחיותיו של הקצין התורן או של הקצין הממונה על החקירה.

ה. טיפול בחפצי הכלוא

- (1) חפצי הכלוא יימסרו לו לאחר שנבדקו ולאחר החתמתו על הטופס המתאים לכך.
- (2) חפצים שהכלוא לא דרש אותם יישארו במקום המעצר למשך חודשיים, ובמהלכם ייעשו מאמצים להחזירם לבעליהם. בתום חודשיים יועברו החפצים למשרד אבידות ומציאות בתחנה שמקום המעצר מצוי בתחומה, לאחר שירשם הדבר בטופס המתאים לכך.

10. הטיפול בכלואים קטינים

הטיפול בכלואים קטינים ייעשה על פי המפורט בפקודת המטא"ר 14.01.05 – "חקירת קטין".

11. דיווח על אירועים חריגים

כל יחידת משטרה המחזיקה בכלואים תדווח לראש חוליית כליאה במחלקת סיור על אירועים חריגים כגון אלה: ניסיון התאבדות, שביתת רעב, הצתה, ניסיון בריחה, התמרדות, מגפה, פגיעה גופנית בכלוא – בין שנגרמה בידי אחרים בין שנגרמה בידי הווא, ליקויים שהתגלו במיגון מקום המעצר וממצאים של ביקורת פתע שנערכה במקום המעצר.

12. ביטול פקודת מטא"ר

פקודת המטא"ר 12.03.01 – "הטיפול בכלואים בבית מעצר" שפורסמה ביום 15.5.1995 – בטלה.

